

Lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2018-2020/HP

VD/6256/00.04.03/2017

HP/HW/MOra/LMa

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) hallitus on pyytänyt jäsenkunnilta lausuntoa (DNro 543/02.020.200.2000/2016) HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta (TTS) vuosille 2018–2020. Lausunnot on pyydetty antamaan 1.9.2017 mennessä.

HSY:n yhtymäkokouksen on kuntalain mukaan hyväksyttävä kuntayhtymälle seuraavan vuoden talousarvio ja taloussuunnitelma, joka ajoittuu kolmelle tai useammalle vuodelle (suunnitelmakausi). Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. HSY:n perussopimuksen mukaan toiminta- ja taloussuunnitelmasta on pyydetty jäsenkaupunkien lausunnot ennen sen hyväksymistä.

Talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa tuottavuustavoitteena on ollut keskimääräinen 1,5 % vuotuinen tuottavuuden paraneminen. Myyntituottojen budjetoinnissa on otettu huomioon toimintavolyymien ja toiminnan muutokset sekä vesihuollon ja jätehuollon talousmallioletukset. Yleisenä kustannustason muutoksena vuodelle 2018 on käytetty 0,8 % ellei tarkempaa ennustetta ole ollut käytettävissä. Inflaatiokerrointa tarkennetaan syksyllä lopullisen talousarvion valmistelussa.

Tavoitteet

HSY:n toiminta- ja taloussuunnitelman 2018–2020 tavoiteasetanta perustuu yhtymäkokouksen 14.11.2014 hyväksymään strategiaan 2020, josta TTS-kauden tavoitteiden ja hankkeiden pohjana ovat strategiset päämäärät (5 kpl).

Toiminta

Vedentuotannon arvioidaan kasvavan vuosittain noin 0,4 % perustuen toiminta-alueen arvioituun 1,5 % vuosikasvuun ja toisaalta veden ominaiskulutuksen ennakoituun 1,1 % vuosittaiseen vähenemiseen. Vuonna 2018 tuotetun veden määrän arvioidaan olevan 92,5 milj. m³ ja laskutettavan vedenmyynnin 73,5 milj. m³. Viikinmäen ja Suomenojan jätevedenpuhdistamoilla arvioidaan käsiteltävän jätevettä yhteensä 138,5 milj. m³.

Asiakaskiinteistöillä tehdään vuonna 2018 noin 8,1 miljoonaa jäteastiatyhjennystä ja kuljetetaan jätteitä yhteensä noin 320 000 tonnia. Energiakäyttöön Vantaan Energian jätevoimalaan toimitetaan jätteitä yhteensä 247 000 tonnia. Ämmässuon jätteenkäsittelykeskukseen vastaanotetaan biojätettä noin 50 000 tonnia ja muita hyödynnettäviä jätteitä noin 149 000 tonnia. Vastaanotettavien maa-ainesten määräksi arvioidaan noin 84 000 tonnia.

Seutu- ja ympäristötieto kehittää edelleen ilmanlaadun seurantaa, ja sen kattavuus arvioidaan ja sen pohjalta uudistetaan ilmanlaadun yhteistarkkailusuunnitelma vuosille 2019-2023. Uudet mittaus- ja mallinnustulokset tarkentavat ilmanlaadun seurantaa ja viestintää pääkaupunkiseudulla. HSY tuo asukkaiden käyttöön uusia ilmanlaatukarttoja verkkosivuille sekä raitiovaunujen ja metrojen infotauluille, joille saadaan myös ilmanlaatuennuste.

Seudullisten maamassavirtojen hallinnan työkalu (SeutuMAISA) -projektissa pilotoidaan ja toteutetaan innovatiivinen tietojärjestelmä ja avoimen tiedon jakamiseen perustuva paikkatietopohjainen karttasovellus helpottamaan seudun maamassojen hallintaa. Järjestelmä tehostaa seudun maa-aineskiertotaloutta ja vähentää maa-aineskuljetuksia ja niihin liittyviä ilmastopäästöjä. Muissa hankkeissa kehitetään mm. kaupunkiseutujen kierrätysastelaskentaa sekä arvioidaan materiaalmääriä uusien talteenotto- ja hyödyntämismahdollisuuksien selvittämiseksi. Euroopan metropolialueiden yhteisessä SMART-MR -hankkeessa HSY koordinoi pääkaupunkiseudulla vähähiilisten asemanseutujen konseptiin liittyvää työkokonaisuutta.

Henkilöstö

Henkilöstön määrällinen tarve on arvioitu henkilöstösuunnitelmassa 2017–2019. Henkilöstömäärän lasku loivenee. Vuonna 2018 keskimääräinen HSY:n henkilöstömäärä on 771,0 htv pysyen vuoden 2017 tasolla. Henkilöstömäärien toteumat ovat jääneet suunniteltua alemmalle tasolle. Henkilöstösuunnitelma päivitetään suunnitelmakaudelle 2018–2020 ja muutokset otetaan huomioon lopullisessa taloussuunnitelmassa.

Talous

Vuonna 2018 HSY:n toimintatuottojen arvioidaan olevan 351,4 miljoonaa euroa, mikä on vuoden 2017 ennusteeseen verrattuna 3,8 miljoonaa (-1,1 %) vähemmän. Huomioon on otettu vesitaksoissa oletettu 0,8 % inflaatiokorotus ja 0,7 % reaalkorotus. Jätehuollossa reaalkorotusta ei oletettu tehtävän vuonna 2018, mutta suunnitelmavuosille jätehuollolle on laskettu 2,0 % reaalkorotukset.

Jäsenkunnilta perittävät kuntaosuudet muodostavat 1 % HSY:n toimintatuloista. Näillä katetaan ne seutu- ja ympäristötiedon sekä Ilmastoinfon toiminta- ja pääomakulut, joita ei saada katettua palvelutuotannon myynnistä ja hankerahoituksista saaduilla tuloilla. Vuonna 2018 laskutettavat kuntaosuudet ovat 4,117 (Vantaa 0,846) miljoonaa euroa (4,1 milj. vuonna 2017).

Vuonna 2018 HSY:n toimintamenot ovat 175,1 miljoonaa euroa, mikä on 3 miljoonaa (-1,7 %) vähemmän ennusteeseen 2017 verrattuna. Toimintakulujen budjetoinnissa on otettu huomioon toiminnan muutokset ja tiedossa olevat merkittävimmät kustannusmuutokset. Jätehuollossa lopetetaan vaihteittain jätteenkuljetuksen käsittelyosuuden läpilaskutus.

Toimintatuottojen ja -kulujen erotuksena syntyvä toimintakate vuonna 2018 on 178,2 miljoonaa (50,7 %), kun se 2017 ennusteessa on 179,0 miljoonaa (50,4 %). Toimintakate paranee koko suunnitelmakauden ajan ollen 183,0 miljoonaa (51,7 %) vuonna 2019.

Vuonna 2018 nettorahoituskulut ovat yhteensä 69,4 miljoonaa euroa, mikä on 1,8 miljoonaa enemmän kuin vuoden 2017 ennusteessa. Korkokuluista 63,0 miljoonaa euroa on jäsenkunnille perustamislainoista maksettavia korkoja. Näiden osuus vähenee suunnitelmakauden lopulla, kun perustamislainojen ensimmäiset lyhennykset alkavat vuonna 2019. Rahoitustuottoihin on budjetoitu 1,0 miljoonan euron osinkotuotot Uudenmaan Voima Oy:ltä.

Toimintakatteen ja rahoituserien jälkeen muodostuva vuosikate ilmaisee tulorahoituksen, joka juoksevien menojen jälkeen jää käytettäväksi investointeihin ja lainojen lyhennyksiin. Vuonna 2018 vuosikate on 108,8 miljoonaa, kun investoinnit ja lainojen lyhennykset ovat yhteensä 217,7 miljoonaa euroa. Vuosikate paranee koko suunnitelmakauden ajan, mutta siitä huolimatta erityisesti vesihuollon investointien rahoittamiseksi joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa koko suunnitelmakauden ajan yhteensä noin 367 miljoonaa euroa. Jätehuollon toimialalla tulorahoitus kattaa toimialan investoinnit kaikkina suunnitelmavuosina.

Tilikauden tulos vuonna 2018 on vuosikatteesta vähennettävien pysyvien vastaavien (käyttöomaisuus) poistojen jälkeen +8,4 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Jätehuollon investointivarausten purkamisesta aiheutuvien poistoerokirjausten ja vesihuollon tuloksesta maksettavan tuloveron jälkeen tilikauden ylijäämä on +8,3 miljoonaa euroa.

Investoinnit

Vesi- ja jätehuollon investoinnit perustuvat investointiohjelmiin vuosille 2017–2026. Vuonna 2018 investoinnit ovat yhteensä 198,7 miljoonaa euroa, josta 188,0 miljoonaa on vesihuollon ja 10,1 miljoonaa jätehuollon investointeja.

Yksittäisistä investoinneista ylivoimaisesti merkittävin on rakenteilla oleva uusi Blominmäen kalliojätevedenpuhdistamo Espoossa, jonka rakentaminen jatkuu koko suunnitelmakauden ajan. Blominmäkeen on suunnitelmakaudella varattu yhteensä 258,7 milj. euroa. Viikinmäen puhdistamon toiminnan kannalta kriittinen purkutunneliyhteys kahdennetaan välillä Viikinmäki–Viikki ja varaudutaan käynnistämään ravinteiden poistoa tehostavia investointeja suunnittelukauden lopulla.

Vesihuollon toiminta-alueen laajentumisen ja kaavoituksen edellyttämistä investoinneista merkittävimmät investointikohteet ovat mm. Finnöö ja Perkkää Espoossa, Jätkäsaari, Kalasatama, Kruunuvuorenranta ja Pasila Helsingissä sekä Kehäradan asemaseudut Vantaalla. Suunnitelmakauden arvioitu vuosittainen investointitaso on n. 30 – 32 miljoonaa euroa. Haja-asutusalueiden vesihuollon rakentaminen käynnistetään mm. Pakankylässä Espoossa ja Kiilan alueella Vantaalla. Haja-asutusalueiden vesihuollon rakentamiseen on varattu vuosittain 1,5 – 2,0 miljoonaa euroa.

Vedenhankinnan ja puhdistuksen merkittävimmät investoinnit kaudella ovat Pitkälän vedenpuhdistuslaitoksen kapasiteetin nostaminen ja rakennustekninen saneeraus. Vedenjakeluverkoston keskeisiä suunnitelmakauden investointeja ovat Hiekkaharjun uuden vesitornin rakentaminen, uudet yhteydet Vanhastakaupungista Ala-Tikkurilaan, Mäkkylästä Kauniaisten vesitornille sekä Porkkalankadulta Ruoholahteen johtava varmistusyhteys.

Viemäröintijärjestelmän merkittävimmät investoinnit ovat Kivistön ja Koillis-Espoon runkoviemäri sekä Jokivarsi-Mikkola-runkoviemäri.

Verkostosaneerauksissa keskitytään runkoyhteyksien toiminnan varmistamiseen. Merkittävä osa verkostosaneerauksista tehdään yhteishankkeina kaupunkien katutöiden kanssa. Etelärannan vesihuoltoverkostot uusitaan ja alueen sekaviemäriverkon ylivuotojen hallintaa parannetaan. Vanhoja vesihuoltotunneleita kunnostetaan.

Jätehuollon keskeisimmät investoinnit ovat jätteenkäsittelykeskuksen toiminnan varmistamiseen ja ympäristöhaittojen minimoimiseen liittyviä rakennustöitä. Jätevesien tasausallaskapasiteettia rakennetaan vuoteen 2018 saakka. Vuosittain rakennetaan kaatopaikkojen pintarakennetta, tehdään kenttäinvestointeja ja vuosittaisia ylläpitosaneerauksia. Jätteenkäsittelykeskuksen ja prosessien energiatehokkuutta tehostetaan.

Suunnitelmakaudella varaudutaan Seutulan käytöstä poistetun kaatopaikka-alueen perustilan selvittämiseen ja kunnostamiseen. Seutulan alueen suunnitelmallinen kehittäminen kiertotalouden tarpeisiin sisältyy suunnitelmakauden investointihankkeisiin.

Rahoitus

Jäsenkuntien perustamislainojen (1,2 miljardia) lisäksi HSY:llä on ulkopuolisista rahoituslaitoksista nostettua lainaa vuoden 2017 ennusteen mukaan noin 284 miljoonaa euroa, mikäli vuoden 2017 tulo-rahoitus ja investoinnit toteutuvat vuosien ennusteen mukaisesti.

Kuntayhtymän tulo-rahoitus (vuosikate) ei riitä kattamaan suunniteltua investointitasoa ja lainojen lyhennyksiä, jonka vuoksi suunnitelmakauden kaikkina vuosina joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa yhteensä noin 367 miljoonaa euroa. Lainoja lyhennetään suunnitelmakaudella noin 125 miljoonalla eurolla. Ulkopuolisilta nostetun pitkäaikaisen velan yhteismäärä suunnitelmakauden lopulla on noin 525 miljoonaa euroa.

HSY:n omavaraisuusaste alenee koko suunnitelmakauden ajan ollen vuoden 2020 lopussa 26,2 %, kun se viimeisimmässä tilinpäätöksessä oli 28,2 %. Suunnitelmakauden ylijäämäiset tulokset kasvattavat omaa pääomaa, mutta vieraan pääoman kasvu suunniteltujen investointien rahoittamiseksi tarvittavasta ulkopuolisesta lainarahoituksesta johtuen heikentää omavaraisuutta.

Tekninen lautakunta 22.8.2017 § 7

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon antamista Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän hallitukselle HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta 2018–2020:

”Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY:n alustava toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotus 2018–2020 noudattelee aiempia vuosia. Alustavan toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2017–2019 mukaan muovipakkausten kiinteistökohtaista vuonna 2017 aloitettua ja vuoden 2018 loppuun sovittua erilliskeräystä tulee laajentaa mahdollisimman nopeasti. Jätehuoltomääräyksiin tulee lisätä erilliskeräysvelvoite muoville. Pientalojen kierrätysmahdollisuuksien parantaminen monilokerokeräysastioita käyttämällä olisi erittäin suuri parannus ja vaikuttaisi todennäköisesti kierrätysasteeseen myönteisesti. Suunnitelmassa on myös puujätteen ja muiden Sortti- asemille toimitettavien jätteiden materiaalihyötykäytön parantaminen. Tämä on välttämätöntä luonnonvarojen vaalimisen ja kiertotalouden näkökulmasta.

Suunnitelman mukaan toimintaa tukevana investointeina varaudutaan lähinnä Seutulan käytöstä poistetun kaatopaikka-alueen perustilan selvittämiseen ja kunnostamiseen viranomaisten ja jätehuollon uusien toimintamallien edellyttämällä tavalla. Seutulan alueen suunnitelmallinen kehittäminen kiertotalouden tarpeisiin sisältyy suunnitelmakauden vuosien 2018 - 2020 investointihankkeisiin. Uusiutuvan energian käytön lisäämisen edellytyksiä parantaa Seutulan kaatopaikkakaasun hyödyntämisestä tehtävä selvitys. Vuoden 2017 aikana alueelle rakentuu puujätteen käsittely- ja varastointikenttä. Suunnitelmissa on hyödyntää Seutulan alueen rakentamisessa kierrätysmateriaaleja ja osoittaa aluetta kiertotalouden käyttöön. Kiertotalouden edistämiseksi tämä on erittäin kannatettavaa, mutta alueelle sijoitettava toiminta ei saa lisätä alueen asukkaiden ympäristöhäiriöitä.

Seutu- ja ympäristötiedon ilmanlaadun seurannan kehittäminen on edelleen kunnianhimoista ja sen tuloksia voidaan hyödyntää mm. kaupungin maankäytön suunnittelussa. Myös suunnitelmassa mainittu seudullisten maamassavirtojen hallinnan työkalu (SeutuMAISA) tukee merkittävien materiaalivirtojen parempaa hyödyntämistä.

HSY:llä on käynnissä älykkäiden järjestelmien ja paikkatiedon hyödyntämisen hankkeita. HSY:n ja jäsenkuntien yhteistyön kehittäminen ja investointi- sekä saneeraustarpeiden tietojen järjestelmällinen välittäminen osapuolten kesken lisää synergiaetuja ja vähentää asukkaiden kokemia katujen ja vesihuoltolinjojen rakennusaikaisia haittoja. Pitkän tähtäimen hankkeista olisi myös hyvä saada enemmän tietoa etukäteen, jolloin pitkäjänteinen yhteishankkeiden suunnittelu helpottuisi. Vantaalla on parhaillaan käynnissä maankäytön toimintamalli- ja tietojärjestelmähankkeet MATTI, jonka 2019 tapahtuvan käyttöönoton myötä Vantaa toimii entistä enemmän tietomalli- ja paikkatietopohjaisesti. Paikkatietojärjestelmien kehityksessä on ensisijaisen tärkeää varmistaa järjestelmien ja tietojen yhteensopivuus ja siirrettävyys mm. avointen rajapintojen kautta.

Vantaan vesihuollon kehittämissuunnitelmaluonnos tulee nähtäville syksyllä 2017. Kehittämissuunnitelmaluonnoksessa Kiilan alue on tunnistettu tärkeäksi kehittämiskohteeksi Vantaalla. Vantaa laatii parhaillaan Kiilaan vesihuollon esisuunnitelmaa. Kiilan alueen asukkaille tehdään vesihuollon liittymishalukkuuskysely talvella 2017-2018, jonka tulosten perusteella kaupunki päättää suunnittelun jatkamisesta ja rakentamisen ohjelmoinnista.

Vesihuoltoverkostojen saneerauksesta merkittävä osa verkostosaneerauksista tehdään yhteishankkeina jäsenkuntien katutöiden yhteydessä. Vantaalla vanhojen alueiden saneerausvarat ovat olleet vähäiset, mikä saattaa johtaa alueelliseen epätasa-arvoon HSY-alueen asukkaiden vesihuollon palvelutasossa. HSY:n ja kaupunkien välinen yhteistoiminta saneeraushankkeissa on erittäin suotavaa ja hyödyllistä, mutta tapauskohtaisesti HSY saa saneerata vesihuoltolinjoja ilman kadun saneeraustakin.

HSY:n kuntaosuudet ovat pysyneet aiempien vuosien tasolla ja Vantaa hyväksyy vuodelle 2018 esitetyn kuntaosuuden 0,896 miljoonaa euroa. Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala ilmoittaa, että ensi vuotta koskevassa rakentamishajelmaluonnoksessa on varauduttu toteuttamaan HSY:lle vesihuollon rakennushankkeita yhteensä noin 8,0 miljoonalla eurolla. Rakentamishajelmassa ei ole otettu huomioon HSY:n toimittamien vesihuollon putkimateriaalien kustannuksia, joita kaupunki ei laskuta HSY:ltä. Investoinnin lisäksi HSY:n tulisikin ottaa putkimateriaalien hankinta huomioon omassa talousarviossaan. Lisäksi Vantaa on talousarviossaan varautunut myymään suunnittelu- ja rakennuttamispalveluja HSY:lle noin 1,22 miljoonalla eurolla."

Käsittely: Merkittiin että kaupungininsinööri Henry Westlin selosti asiaa kokouksessa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Lausuntopyyntö
- Ote HSY:n hallituksen pöytäkirjasta 16.6.2017
- Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2018-2020

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 6.2. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

kaupungininsinööri Henry Westlin, puh. 09 839 22427, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi